

UNIVERSITEIT
GENT

ITINERA
unchaining ways of progress

Ruimte voor een weerbare economie

Prof.dr. Johan Albrecht

Universiteit Gent - Faculteit Economie & Bedrijfskunde

VNBC, Brugge, 26 03 2026

From short-term crisis responses to long-term systemic transformations: novel industrial location policy is key in the polycrisis era.

From short-term crisis responses to long-term systemic transformations: novel industrial location policy is key in the polycrisis era.

A world map in shades of blue and teal, overlaid with various terms like 'CRISIS', 'RECESSION', and 'MARKET DOWN'. The background is filled with binary code (0s and 1s) and a large, semi-transparent 'CRISIS' text in the center. A large red arrow points downwards from the bottom center of the map.

CRISIS

- Drie overlappende transitie hertekenen de geografie van industriële investeringen in Europa:
- Green Deal van 2019: klimaatneutraliteit tegen 2050
- Competitiviteitsagenda van Draghi
- Strategische autonomie / economische zekerheid
- ? *To direct or to accommodate: what kind of economy can occupy scarce economic space?*

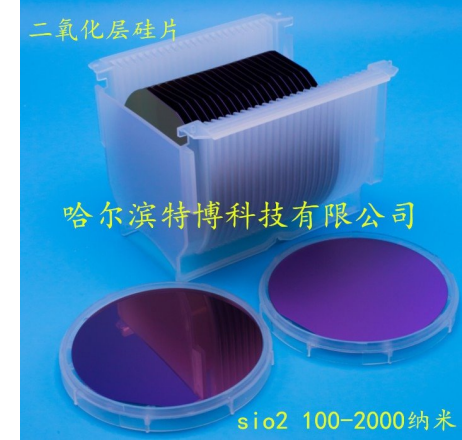
Wat overkwam ons na de Green Deal of 2019?

- Covid-19, Oekraïne, Iran, ... het einde van de globalisering?
- Vermindering van toeleveringsketenafhankelijkheden
- **Strategische investeringen (Draghi): halfgeleiders, batterijen, AI, datacenters, smart chemicals, clean tech, biopharma, defensie, ...**
- Europa heeft nood aan:
  - 1. zeer veel energie, in een door congestie geplaagd energielandschap;
  - 2. een vernieuwd industrieel beleid: coördinatie van vraag, aanbod, platformen/infrastructuur en locatie;
  - 3. impact/transformatie op **korte termijn** (~~vrije markt~~).

Batterijproductie als 'staatssteunrace'?

- Zuid-Koreaanse bedrijven: 4/5de van de Europese productiecapaciteit van batterijcellen: Polen en Hongarije samen goed voor + 2/3de Europese capaciteit.
- Recent begon het Chinese CATL met de bouw van een fabriek van 100 GWh en €7,3 miljard in Debrecen. Hongarije onderhandelde meer dan tweeënhalf jaar, in concurrentie met Polen en Servië, alvorens een pakket van €800 miljoen aan subsidies, belastingvoordelen en infrastructuurinvesteringen voor te leggen.
- Het Hongaars Agentschap voor Investeringsbevordering faciliteerde sinds 2016 59 batterijprojecten, goed voor €24 miljard aan investeringen en 33.000 jobs.
- De Hongaarse aanpak weerspiegelt een doelbewuste, volgehouden en politiek gedragen staatssteunstrategie (€4,2 miljard) — **geen passieve reactie op marktkrachten.**

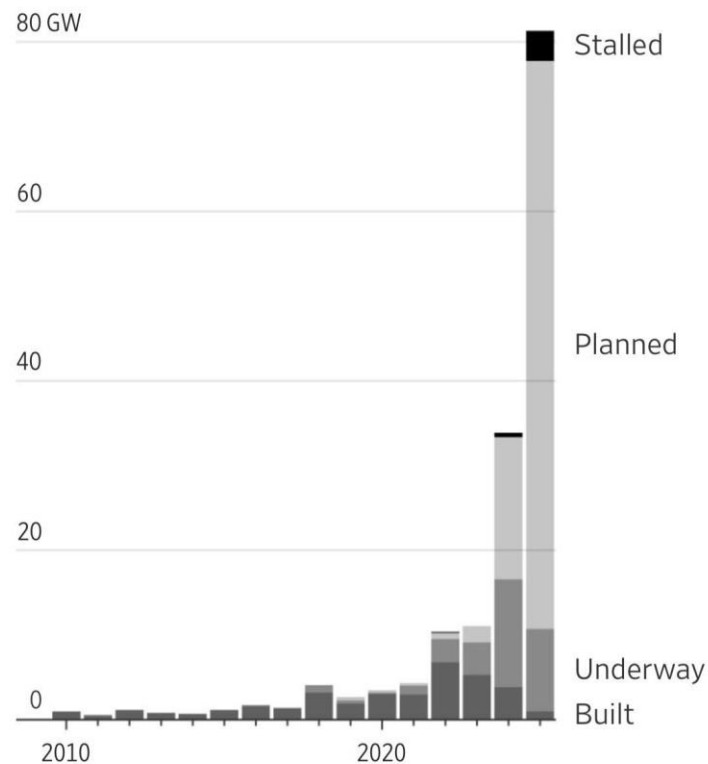
Semiconductors in 'Silicon Saxony'

- TSMC's eerste Europese fab in Dresden: 'close to our customers', namelijk de Europese auto-industrie.
- 'Silicon Saxony'-cluster in Dresden: hoogste dichtheid aan halfgeleiderfabrikanten buiten Azië, met meer dan 3.650 bedrijven en instellingen en een nagenoeg volledige waardeketen
- imec & ASML: een uniek O&O-knooppunt aan de technologische grens, maar de kloof tussen lab en fab is groot — kan O&O-leiderschap productie aantrekken?

Datacenters in Europe: traditional FLAP-D hubs are congested (Frankfurt, London, Amsterdam, Paris and Dublin)

U.S. data-center build-out status by year of construction or planning, in gigawatts of capacity

Note: 2025 data as of October.
Source: MSCI Real Assets via JPMorgan Chase

*'The U.S. grid cannot expand fast enough to meet hyperscaler demand, and **power-delivery timelines** in several key states are now measured in years, not quarters.'*

PJM faces an electricity deficit of 5.2% in 2027-2028: BigTech is forced to invest in generation capacity (\$ 15 bill).'

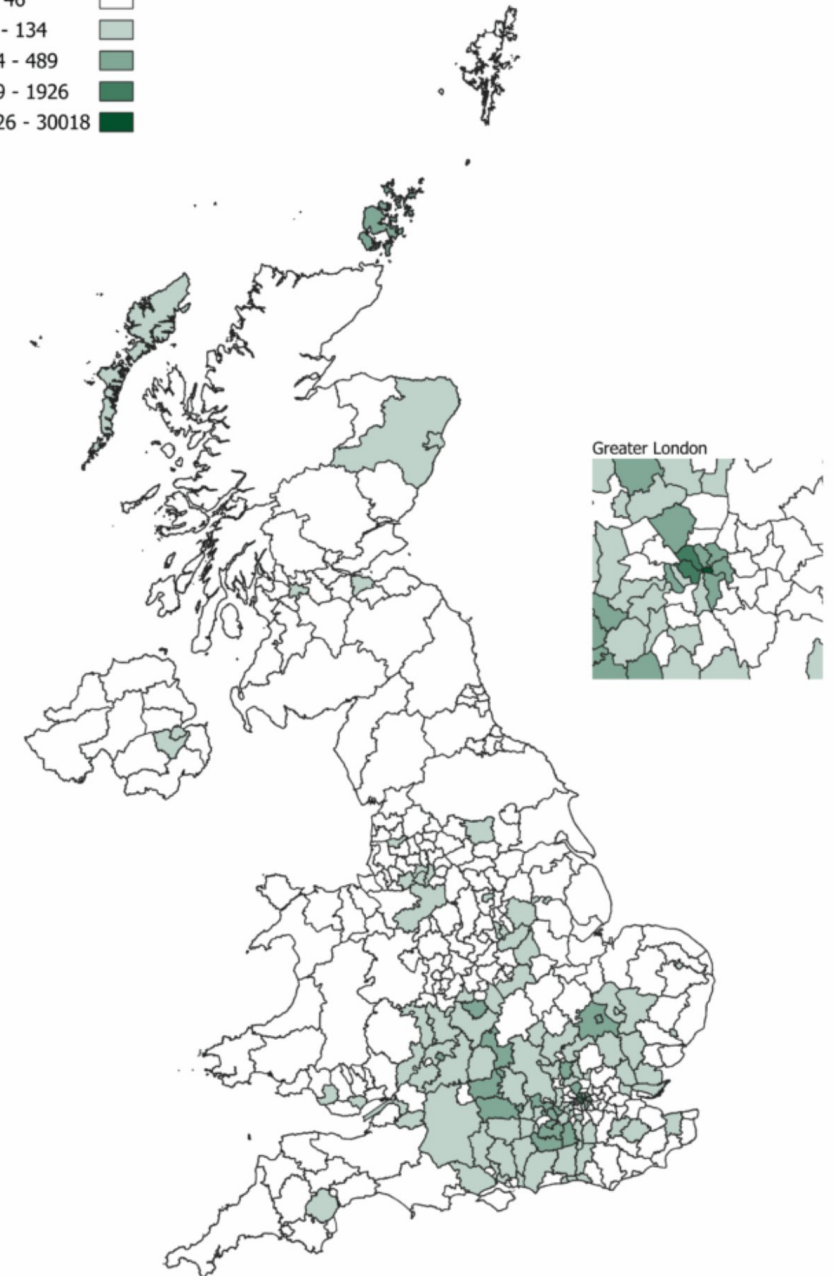
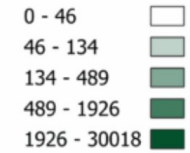
Eight sectors, one story

The geography of the Industrial Strategy

Yunze Wang, Paul Swinney
June 2025

Overall, firms in the IS-8 prefer urban locations – two-thirds of them are located in a city or large town (see Figure 3). The most urban sector is Creative Industries, where 78 per cent of the firms are in cities. But even the least urban sector, Advanced Manufacturing, has a majority of firms based in cities. And Defence, which doesn't co-locate with the rest of the IS-8 is still predominantly urban.

Number of innovative businesses per one million working-age people by local authority

Why proximity to cities matters: the four mechanisms to agglomeration

- 1/ Tacit knowledge spillovers
- 2/ Labour market pooling and the two-career problem
- 3/ Specialised suppliers and shared infrastructure
- 4/ Jacobsian diversity: the most transformative innovations do not emerge within sectors but **at the boundaries** between them - a mono-sectoral business park cannot generate the cross-fertilisation of ideas that a diverse urban environment produces organically
- (Jane Jacobs (1969). *The economy of cities* – not specialisation but diversity is the true source of economic growth; ‘innovation hubs’)

De boodschap van Jane Jacobs voor Vlaanderen?

- De co-locatie van life sciences (Janssen, UCB), nano-elektronica (imec), logistiek (Haven van Antwerpen-Brugge) en ICT (spin-offecosystemen van de universiteiten van Leuven en Gent) binnen een compacte geografie creëert precies de voorwaarden waaronder sectoroverschrijdende innovatie kan ontstaan.
- Een industrieel locatiebeleid dat elke sector toewijst aan zijn eigen afgebakende zone — logistieke parken hier, biotech daar, productie elders — riskeert precies de ruimtelijke verbindingen te verbreken die de meest duurzame concurrentievoordelen genereren.

Het drielagig locatiemodel voor strategische industrieën

- **O&O-centra, designstudio's en hoofdkantoren** vereisen locaties in of nabij het stadscentrum, waar impliciete kennisoverdracht, Jacobiaanse diversiteit en toegang tot het beste talent worden gemaximaliseerd. Universiteiten, academische ziekenhuizen en start-upecosystemen zijn de cruciale co-locatoren.
- **Geavanceerde productiefaciliteiten en gespecialiseerde laboratoria** vereisen locaties aan de stadsrand. De nabijheid van de stad is ononderhandelbaar voor talentaantrekking en toegang tot toeleveranciers; de periferie biedt de ruimte en industriële infrastructuur die stadscentra niet kunnen bieden.
- **Routinematige productie en logistieke activiteiten** kunnen functioneren op meer afgelegen locaties waar grond- en arbeidskosten lager zijn. Voorbeelden zijn batterijgigafabrieken in Hongarije en Polen en generieke datacenters in Noorwegen.

When a city/region underperforms in strategic investments...

- Centre for Cities (UK); underperforming city centres have failed to develop the density, connectivity, and amenity quality that make them **magnets** for the most knowledge-intensive activities.
- Vlaanderen en Nederland lopen een vergelijkbaar risico: sterke troeven op regionaal niveau — imec, ASML, de havenclusters — dreigen te worden ondergraven door stedelijke omgevingen, met name in Antwerpen, Gent en Eindhoven, die niet dicht, divers of goed genoeg verbonden zijn om als echte agglomeratie-motoren te functioneren.

Comparative location factor matrix

Location Factor	Battery Production	Semiconductors	Data Centres
Low labour costs	★★★★★	★★☆☆☆	★☆☆☆☆
Low energy price	★★★★☆	★★☆☆☆	★★★★★
Green / cheap energy (PPAs)	★★★★☆	★★☆☆☆	★★★★★
Grid access & capacity	★★☆☆☆	★★☆☆☆	★★★★★
Fast permitting	★★★★☆	★★★★☆	★★★★★
Existing industrial ecosystem	★★☆☆☆	★★★★★	★★★★☆
Customer / client proximity	★★☆☆☆	★★★★★	★★★★☆
Subsidies & state aid	★★★★☆	★★★★☆	★★☆☆☆
Geopolitical / strategic driver	★★☆☆☆	★★★★★	★★★★☆
Cool climate (cooling benefit)	—	—	★★★★☆
Scarce specialist talent	★★☆☆☆	★★★★★	★★★★☆

- De factoren waarin Vlaanderen en Nederland het sterkst zijn — kwaliteit van het ecosysteem, O&O-infrastructuur, klant nabijheid in specifieke niches — sluiten het best aan bij de halfgeleidersector (O&O en gespecialiseerde productie).
- De investeringsbeslissingen van CATL en TSMC werden gedurende twee à drie jaar voorbereid: subsidies maakten deel uit van het pakket, maar waren zelden de doorslaggevende factor — het pakket moest ook locatiegereedheid, voorspelbare regelgeving en een engagement tot ecosysteemversterking omvatten.

Missing link: industrial location policy

- **Proactive site preparation:** Identifying, zoning, and servicing specific locations for targeted investment categories **before investors ask** — the 'plug-and-play' model pioneered in France's Battery Valley (Dunkerque) and in Saxony's approach to TSMC.
- **Sustained political engagement:** Senior-level diplomatic and commercial outreach to target companies, years before investment decisions crystallise.
- **Differentiated incentive design:** Moving beyond generic subsidy packages to tailored combinations of direct grants, PPAs for green energy, fast-track permitting, training co-investment, and R&D collaboration.
- **Spatial-energy integration:** Ensuring that decisions about which economic activities receive priority grid access are made explicitly and strategically — not left to first-come, first-served market logic.

Invisible Hand

[ˈin-ˈvi-zə-bəl ˈhand]

A metaphor for the unseen forces that move the free market economy.

STROOMNET De Lange Van der Plas sleept Liander voor de rechter

Bouwer eist elektriciteit

Bouwbedrijf De Lange Van der Plas uit Katwijk zit met een groot probleem omdat twee nieuwe appartementencomplexen in Noordwijk en Leiden maar geen stroom krijgen geleverd. Het is voor de bouwer reden om Liander maandag voor de rechter te slepen.

Annalaura Molducci
a.molducci@mediabvis.nl

Noordwijk/Leiden ■ Het stroomnet zit vol en dit soort problemen zullen in de toekomst wel vaker voorkomen, luidt het betoog van de advocaat van Liander. „Dat betreuren wij ten zeerste en het is niet iets waar we trots op zijn, maar het is nu eenmaal zo. Er wordt aan ons gevraagd om ijzer met handen te breken en dat kan nu eenmaal niet. Dit is een helse opgave voor ons. Van der Plas moet op zijn beurt wachten, we mogen het bedrijf niet voorttrekken”, zegt de advocaat van Liander tegen de kort gedingrechter.

De bouwer vindt dat een onzinnig argument, want het was al jaren bekend dat de ontwikkelaar twee appartementencomplexen ging bouwen in Noordwijk en in Leiden. In Noordwijk gaat het om 'Residence van Henegouwen' aan de Jan van Henegouwenweg, dat bestaat uit 23 woningen en een parkeergarage. Het plan moest op 1 september worden opgeleverd maar vanwege problemen op het net kan dat pas ergens in 2024.

'Residence van Henegouwen' is klaar, maar wordt voorlopig nog niet aan gesloten op het elektriciteitsnet.

FOTO HILCO KUIPERS

Het andere project is aan het Utrechtse Jaagpad in Leiden. Ook daar kan dit jaar geen appartement meer worden opgeleverd, verwacht directeur Dirk van der Plas. Het is voor hem reden om een kort geding aan te spannen want hij krijgt allemaal schadeclaims van kopers aan zijn broek. Totaal gaat het om vijftig appartementen.

Plicht

Advocaat Danny Lasschuit van Van der Plas stelt dat Liander binnen 52 weken stroom moest leveren en die termijn is overschreden. „Dat is een wettelijke plicht waar Liander zich

niet aan heeft gehouden.” Op overtreding van die wettelijke termijn moet per overtreding een dwangsom van 5.000 euro komen te staan, vindt de advocaat. Een ander idee is dat Liander noodstroomaggregaten neerzet, zodat de bewoners toch hun huis in kunnen.

Voor dat laatste voelt Liander weinig omdat dat niet de taak is van de energieleverancier. Dat zou Van der Plas zelf moeten doen. Bovendien is de energieleverancier niet wettelijk verplicht om stroom binnen 52 weken te leveren omdat de ruimte op het net nu eenmaal krap is. Verder behandelt de leverancier iedereen

gelijk volgens het principe 'wie het eerst komt, die het eerst maalt'. Omdat de ruimte op het stroomnet beperkt is, duurt het langer voordat aanvragers stroom krijgen. Een probleem dat zich steeds vaker voordoet op het overvolle net, zo stelt het bedrijf dat in meer van dit soort rechtszaken moet verschijnen.

Directeur Dirk van der Plas vindt het argument van Liander zeker in Noordwijk geen hout snijden. Er was volgens hem voldoende ruimte op het stroomnet omdat er twee hotels zijn afgebroken en daarvoor in de plaats een appartementencomplex komt. „Twee jaar geleden was

„
Liander heeft de zaken gewoon niet goed georganiseerd, dit is van de zotte

dat al bekend, maar er is een trafostation weggehaald en nu is er te weinig ruimte.” Volgens Liander is het allemaal niet zo simpel.

Kabel

In Leiden kan Liander op 24 november aansluitingen regelen bij de appartementen. Van der Plas schudt zijn hoofd: „Maar dan staat het project nog niet op spanning, want er moet nog een kabel naar de appartementen en we moeten alles nog testen. Dat betekent dat ook die woningen dit jaar niet opgeleverd worden. Liander heeft de zaken gewoon niet goed georganiseerd, dit is van de zotte.” Stel dat hij een stroomaggregaat neerzet, betaalt Liander dat dan? Is de vraag van zijn advocaat.

„Nee dat doen we niet, daarvoor zult u naar de rechter moeten stappen”, zegt de advocaat van Liander en die procedure kan wel jaren duren. Van der Plas vindt het jammer dat er niet wordt samengewerkt om de problemen op te lossen. „Dat duurt veel te lang en dat gaat mij veel geld kosten terwijl al die kopers hun appartementen niet in kunnen.”

De rechter doet op 25 september uitspraak.

- Netcongestie triggert een **reactief selectie-instrument**: prioriteitenlijsten om netaansluitingen toe te wijzen.
- Wanneer netbeheerders, regulatoren of ambtenaren prioriteitenlijsten opstellen voor schaarse netcapaciteit, voeren zij **industriebeleid** en geven zij vorm aan economische landschappen: de keuze voor halfgeleiders boven datacenters beïnvloedt technologische trajecten, het prioriteren van woningbouw boven industrie beïnvloedt de regionale ontwikkeling, enzovoort. Toch worden deze in essentie politieke keuzes **reactief** gemaakt — op basis van quasi-technische criteria — en **niet proactief** door beleidsmakers die een strategische visie uitdragen.

Conclusies

- Europa streeft naar autonomie en weerbaarheid. Willen we deze verandering ondersteunen?
- We hebben nood aan een breed maar bondig debat over het soort economie dat schaarse economische ruimte kan en mag innemen.
- Versterk bestaande ecosystemen, bouw nieuwe assets naast bestaande ecosystemen om transformatieve innovaties te stimuleren, daar waar sectoren elkaar ontmoeten.
- bv. gezondheidszorg + data-sciences + biopharma + ICT + halfgeleiders
- Proactieve sitevoorbereiding + proactief en volgehouden politiek engagement
- 'Levenskwaliteit'-marketing om internationaal talent aan te trekken

UNIVERSITEIT
GENT

Thank you for your attention!

